

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001108

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-03-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Швидун Людмила Тарасівна

2. Liudmyla Shvydun

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 033

Назва наукової спеціальності: Філософія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філософія

Дата захисту: 09-01-2024

Спеціальність за освітою: Українська мова і література

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 033.40.23

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 02.01

Тема дисертації:

1. Освітня мобільність: ризики і перспективи
2. Educational mobility: risks and prospects

Реферат:

1. Прискорення суспільних і соціокультурних трансформацій постіндустріального зразка, ущільнення географічного і політичного простору внаслідок суперечливого і багатовимірного процесу глобалізації актуалізує проблему освітньої мобільності в її багатоманітних проявах і формах. Мотиви, спрямованість та наслідки освітньої мобільності в означених контекстах перетинаються з проблематикою політичної та економічної міграції. Це обумовлює актуальність постановки цієї суспільно значущої проблеми як у теоретичній, так і в практичній площинах. Постіндустріальна науково-технічна еволюція відкриває нові горизонти освітньої мобільності, яка стає невід'ємною складовою світового суспільства, в контекстах якого формуються нові відносини між агентами та адресатами освітніх послуг, відбувається переструктурування освітнього простору. Дистанційна освіта також змінює традиційні уявлення про освітню мобільність у опціях простору й часу. Особливо актуальним таке дослідження є для України, де розгортаються євроінтеграційні

процеси, але все ще приділяється недостатньо уваги європейській соціалізації української молоді, а освітня політика латентно підпорядковується тенденціям світових міграційних потоків: з півдня – на північ, зі сходу – на захід, що особливо загострюється в часи війни з Росією. Критичне осмислення функціонального потенціалу освітньої мобільності не тільки у світових, а й у національних контекстах сприятиме більш ефективному використанню тих можливостей, які відкриває ущільнення глобалізованого освітнього простору, мінімізуючи при цьому ризики і небезпеки. Основні проблемні лінії дослідження спираються на евристичні ідеї вітчизняних та зарубіжних авторів, зокрема тих публікацій, які торкаються феномену освітньої мобільності як у її перспективному баченні, так і в ретроспективі. Тут насамперед варто назвати фундаментальні дослідження Київської та Харківської шкіл філософії освіти. Це праці В. Андрущенка, Л. Горбунової, В. Кременя, М. Култаєвої, В. Лугового, В. Огнев'юка, М. Михальченка, С. Пролеєва, Н. Радіонової, Д. Свириденка, М. Триняк та ін. Особливо потрібно відзначити внесок щодо розробки цієї проблематики на матеріалі глокалізаційних процесів, зроблений С. Клепком, О. Романенко, З. Самчуком та ін. Інституційні умови реалізації освітньої мобільності аналізуються у працях М. Бойченка, Н. Бойченко, В. Сагуйченко та ін. Для цього дослідження принципове значення мали праці, присвячені аналізу європейських універсальних цінностей та їхня репрезентація в українській національній ідеї, а також дослідження національно-патріотичного виховання в умовах війни та миру. Це праці А. Карася, В. Мосейчука, М. Поповича, О. Гомілко та ін. Критичний аналіз Болонського процесу та зазначеної в ньому перспективи мобільності в західних контекстах у дисертації аналізується на матеріалі праць К. П. Лісмана, Р. Д. Прехта, М. Роша та ін. Багатовимірність феномену освітньої мобільності зумовила застосування в дисертації деяких матеріалів, що містяться в сучасних педагогічних, психологічних, соціологічних, політологічних та культурологічних дослідженнях. Метою дисертації є системний філософсько-освітній аналіз ризиків і перспектив освітньої мобільності на основі міждисциплінарного підходу до її сучасних репрезентацій у національному і глобальному просторах. Це передбачає розв'язання ряду завдань, спрямованих на визначення амбівалентного потенціалу освітньої мобільності, її ролі в сучасних моделях життєтворчості, встановлення чинників її прискорення та сповільнення в Україні та світі, а також з'ясування місця цього феномену в соціокультурних трансформаціях сучасного соціуму. Розкривається поліаспектність та амбівалентність проявів освітньої мобільності, показано її потенційні ризики, ілюзіогенний потенціал і реальні перспективи, виявлено інституційні та антропологічні передумови освітньої мобільності, здійснено аналіз історичних праобразів сучасної освітньої мобільності, визначено специфіку концептуалізації освітньої мобільності в опціях світового суспільства та в контекстах глокалізації, з'ясовано шляхи координації між глобальними орієнтирами освітньої мобільності та національними пріоритетами освітньої політики. Стратегія дослідження передбачає застосування на комплементарних засадах методології феноменологічного аналізу і філософської герменевтики, необхідних як для з'ясування як феномену освітньої мобільності, так і для визначення семантичного наповнення цього концепту та горизонтів його інтерпретації. Для аналізу історичних праобразів освітньої мобільності виникла потреба широкого застосування методології історичної реконструкції та історичної компаративістики, а також методологічної стратегії «одночасної неодночасності» Райнгарта Козеллека.

2. The acceleration of social and socio-cultural transformations of the postindustrial model, and the consolidation of geographical and political space as a result of the contradictory and multidimensional process of globalization actualize the problem of educational mobility in its various manifestations and forms. Motives, directions, and consequences of educational mobility in the specified contexts intersect with the problems of political and economic migration. This determines the relevance of posing this socially significant problem both in theoretical and practical planes. The post-industrial scientific and technical evolution opens up new horizons of educational mobility, which becomes an integral part of world society, in the context of which new relations between agents and recipients of educational services are formed, and the restructuring of the educational space takes place. Distance education also changes traditional ideas about educational mobility in space and time options. Such studies are especially relevant for Ukraine, where European integration processes are unfolding, but still, insufficient attention is paid to the European socialization of Ukrainian youth, and educational policy is latently

subordinated to the logic of world migration flows: from the south to the north, from the east to the west, which is especially acute in times of the war with Russia. A critical understanding of the functional potential of educational mobility not only in the world but also in national contexts will contribute to more effective use of those opportunities opened by the consolidation of the globalized educational space, while minimizing risks and dangers. The main problematic lines of research are based on the heuristic ideas of Ukrainian and foreign authors, in particular the publications related to the phenomenon of educational mobility both in its perspective and in retrospect. First of all, it is necessary to mention the fundamental studies of the Kyiv and Kharkiv Schools of Philosophy of Education. These are the works by V. Andrushchenko, L. Gorbunova, V. Kremen, M. Kul'taeva, V. Lugovyi, V. Ohneviuk, M. Mykhalchenko, S. Proleiev, N. Radionova, D. Svyrydenko, M. Tryniak, and others. The contribution to the development of this issue based on the material of glocalization processes made by S. Klepko, O. Romanenko, Z. Samchuk, and others should be especially noted. The institutional conditions for the implementation of educational mobility are analyzed in the works by M. Boichenko, N. Boichenko, V. Sahuichenko, and others. For this research, the studies devoted to the analysis of European universal values and their representation in the Ukrainian national idea, as well as national-patriotic education in conditions of war and peace, were of fundamental importance. These are the works by A. Karas, V. Moseichuk, M. Popovych, O. Gomilko, and others. A critical analysis of the Bologna Process and the perspective of mobility in Western contexts indicated in it is analyzed in the dissertation based on the works by K.P. Lisman, R. D. Prekht, M. Roche, and others. In the dissertation, the multidimensionality of the phenomenon of educational mobility determined the use of some materials presented in modern pedagogical, psychological, sociological, political, and cultural studies. The aim of the dissertation is a systematic philosophical and educational analysis of the risks and prospects of educational mobility based on an interdisciplinary approach to its modern representations in national and global spaces. This involves solving a number of the tasks aimed at determining the ambivalent potential of educational mobility and its role in modern models of life creation, establishing factors of its acceleration and deceleration in Ukraine and the world, as well as determining its role in the socio-cultural transformations of modern society. The research reveals the polyaspectuality and ambivalence of educational mobility manifestations, its potential risks, illusory potential, and real prospects. The institutional and anthropological prerequisites of educational mobility were identified, the historical prototypes of modern educational mobility were analyzed, the specifics of the conceptualization of educational mobility in the options of world society and the context of glocalization were determined, the ways of coordination between the global orientations of educational mobility and the national priorities of educational policy were clarified. The research strategy involves the application of the methodology of phenomenological analysis and philosophical hermeneutics on a complementary basis, which are necessary to clarify both the phenomenon of educational mobility and to determine the semantic content of this concept and the horizons of its interpretation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Shvydun L., Krapivnyk, G., Dvornichenko, L., Korzh, H. (2021). Axiological constants of educational mobility. *Amazonia Investiga*, 10 (48), P. 264–273. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2021.48.12.28>
- Швидун Л. Т. Освітня мобільність в умовах пандемії. «Мультиверсум». Філософський альманах. Випуск 1(173). Том 1. Київ, С. 155–172. DOI: <https://doi.org/10.35423/2078-8142.2021.1.1.11> (Фахове видання,

категорія Б)

- Швидун Л. Т. Про концептуальні засади освітньої мобільності в науково-освітньому просторі України та Європи. Актуальні проблеми філософії та соціології. Випуск 29. Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 48–53. DOI: <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i29.959> (Фахове видання, категорія Б)

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Радіонова Наталія Василівна
2. Nataliia V. Radionova

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 033

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойченко Михайло Іванович
2. Mykhajlo I. Wojchenko

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 01020944

Місцезнаходження: , Київ, 01133, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Свириденко Денис Борисович

2. Denys B. Svyrydenko

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Култаєва Марія Дмитрівна

2. Марія Д. Култаєва

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пилипенко Світлана Григорівна

2. Svitlana H. Pylypenko

Кваліфікація: д. філ. н., доц., 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3838-7805

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=3HAcYb8AAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Рибалко Людмила Сергіївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Рибалко Людмила Сергіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Новолокін Антон Володимирович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна